

ศึกษาศาสตร์ มมร

MBU Education Journal

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2561
Vol. 6 No.2 July – December 2018

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการด้านการศึกษาศาสตร์และสหวิทยาการด้านการศึกษาศาสตร์ของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
2. เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและวิชาการด้านการศึกษาศาสตร์และสหวิทยาการด้านการศึกษาศาสตร์
3. เพื่อนำเสนอองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามวิถีของการศึกษาศาสตร์เชิงพุทธศาสนา และสหวิทยาการด้านการศึกษาศาสตร์

เจ้าของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
248 หมู่ที่ 1 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด J.PRINT 1ที่อยู่ 4 ถนนมหาราช แขวงพระบรมมหาราชวัง
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

ต้นฉบับที่ตีพิมพ์ในวารสารเล่มนี้ ได้รับการตรวจสอบมาตรฐานทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะ
สาขาวิชา การตีพิมพ์จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากกองบรรณาธิการเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น

ที่ปรึกษา

พระเทพบัณฑิต

พระมงคลธรรมวิธาน, ดร.

พระมหาสมัคร มหาวีโร

พระครูปลัดณัฐพงษ์ ยโส

พระเมธาวิเชียร, ผศ.ดร.

พระกิตติสารสุธี

พระมหาอรุณ อรุโณ

บรรณาธิการ

พระมหาฉัตรชัย สุธตตชโย, ผศ.ดร.

รองบรรณาธิการ

พระราชรัตน์มงคล, ดร.

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

พระมหาบุญนา ฐานวีโร, ดร.

กองบรรณาธิการ

พระศากยวงศ์วิสุทธิ, ดร.

พระมหาทองเชิด กตปุณฺโญ, ผศ.ดร.

ผศ.ดร.ดำรงค์ เบญจศิริ

ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว

พระมหาจิตนเรศ วุฑฒินโม, ผศ.ดร.

พระมหาพรชัย สิริวิโร, ดร.

พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, ดร.

พระบุญเสริม กิตติวัฒน์, ดร.

ผศ.ดร.โกวิท พิพิมพ์วง

ผศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา

ผศ.ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระมหาแมนมิตร ญาณวีโร

นางสาวสุธามาศ นพเทศน์

พระมหาสุขชาน ชาครธมโม

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน ประจำปี 2 ปีที่ 6

1. พระครูธรรมภาณโกวิท, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. พระราชรัตนมงคล, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. พระศากยวงศ์วิสุทธิ์, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
4. พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
5. พระครูวิจิตปัญญาภรณ์, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
6. พระอุดมธีรคุณ, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
7. พระครูสุธีจริยวัฒน์, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
8. พระครูธรรมมาภิสมัย, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
9. พระมหาทองเชิด กตปุญโญ, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
10. พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒ, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
11. พระมหาฉัตรชัย สุนตตชโย, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
12. พระมหามฆนินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
13. พระสุขุม สุขวฑฺฒโก, ผศ.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
14. พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
15. พระครูปริยัติสาทร, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
16. พระมหาบุญนา ฐานวีโร, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
17. พระมหาวิโรจน์ ญาณวีโร, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
18. พระมหาธารรงค์ ฐิตปุญโญ, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
19. พระครูอรุณจรรย์ยานุวัตร, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
20. พระครูสุวัฒนธรรมภรณ์, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
21. พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
22. รศ.ดร.ธวัช หอมทวนลม	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
23. รศ.ดร.สุกิจ ชัยมุสิก	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
24. รศ.วิรัตน์ กางทอง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
25. รศ.ศรชัย ท้าวมิตร	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
26. ผศ.สุริวัตร จันทร์โสภา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
27. ผศ.ดร.ดำรงค์ เบญจศิริ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
28. ผศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
29. ผศ.เฉลิม จันปฐมพงศ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
30. ดร.ชวลิต ไหลรินทร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
31. ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
32. ดร.ทวี เลี้ยวประโคน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
33. ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
34. ดร.กฤตสุขชิน พลเสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
35. พระปลัดสุวัฒน์เมธาคุณ, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

36. รศ.อัครชัย ชัยแสวง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
37. ดร.จรงกรณ์ กลางบุรีรัมย์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
38. ดร.ณรงค์ศักดิ์ ลุนสำโรง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
39. ดร.อุเทน ลาพิงค์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
40. ดร.จงกล บุญพิทักษ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
41. ดร.เพ็ญพรรณน เพื่องฟูลอย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
42. ดร.สมภาพ ระวังทุกข์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
43. ผศ.ดร.ตระกูล ชำนาญ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
44. รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
45. ผศ.ดร. สำราญ ศรีคำมูล	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
46. ดร.สังัด เขียนจันทร์ทีก	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
47. ผศ.ชัชฌพงษ์ ศรีจันทร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
48. ดร.อัครเดช นีละโยธิน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
49. ผศ.ดร.ภิญญาพัชร ปลายักัดทอง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
50. ผศ.เขาวลิต ผู้ภักดี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
51. ผศ.ดร.สุรสิขงู์ ไกลศิลป์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
52. ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
53. ผศ.ดร.สถาพร ชันโต	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
54. รศ.ดร.สุวิทย์ ภาณุจारी	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ประจำปี 2 ปีที่ 6

1. พระปริยัติสารเวที, ดร.	นักวิชาการอิสระ
2. พระครูโสภณพุทธิศาสตร์, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. พระครูธรรมภาณโกวิท, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4. พระมหาสมชาย ปโยโค, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
5. พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
6. พระมหาเอกชัย อธิปญโญ, ดร.	นักวิชาการอิสระ
7. พระเจริญ สุภานุภูมิโก, ดร.	นักวิชาการอิสระ
8. พระมหาสุรศักดิ์ ปจจนตเสโน, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
9. พระมหาสมพงษ์ คุณาโกโร, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
10. พระมหาอาทิตย์ อธิปญโญ, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
11. พระมหาอดิเดช สติวโร, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
12. พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
13. พระมหาภานุวัฒน์ ปฎิภาณเมธี, ผศ.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
14. พระมหาราชัน ชิตปาโล, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
15. พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมโม, ดร.	นักวิชาการอิสระ
16. รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
17. รศ.ดร.สิงหนาท น้อมเนียน	มหาวิทยาลัยมหิดล
18. รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ	มหาวิทยาลัยมหิดล
19. ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน	มหาวิทยาลัยมหิดล
20. ผศ.ดร.เนตร หงษ์ไกรเลิศ	มหาวิทยาลัยมหิดล
21. ผศ.ดร.อาชว์ภุฑูฤทธิ์ น้อมเนียน	มหาวิทยาลัยมหิดล
22. ผศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
23. ดร.กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
24. ผศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
25. ผศ.ดร.ธีร์ธัม แสงแก้ว	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
26. ดร.พิรพิบูลย์ กาญจนพิพิธ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
27. ดร.จักรวาล สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
28. ดร.มนัสวี ศรีนนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
29. ดร.ภิญญาพัชญ์ ปลาภัตทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
30. ดร.ครรชิต แสนอุบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
31. ดร.เมธา หริมเทพาธิป	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
32. ดร.โกศล สอดส่อง	วิทยาลัยพิษขบัตินิต
33. ดร.กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
34. ดร.สุชัยญา สายชนะ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
35. ดร.สุธาสนี แสงมุกดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

36. ดร.ณัฐพงษ์ มะลิซ้อน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
37. ดร.ฐิติพัฒน์ หิรัญนิธิอำรง	นักวิชาการอิสระ
38. ดร.ชัตติยา ดั่งสำราญ	นักวิชาการอิสระ
39. ผศ.ดร.กฤต ศรียะอาจ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
40. ดร.นิคม โยภัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
41. ดร.คงสฤษฏ์ แพงทรัพย์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
42. ผศ.ดร.แสวง นิลนามะ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย